

A rendjel

Vannak emberek, akikben már születésük pillanatában erősebb egy-egy ösztön: valamilyen elhivatottságot hoznak magukkal, vagy egyszerűen egy vágyat, mely felébred, mihelyt beszélni, gondolkozni kezdenek.

Sacrement úrnak gyerekkora óta egyetlen álma volt: rendjelet viselni! Még kölyök volt, s már kitűzte magára a becsületrend keresztjét – bádogból –, ugyanúgy, ahogyan más gyerekek csákót nyomnak a fejükbe, s míg büszkén fogta anyjának kezét az utcán, kifeszítette vörös szalaggal és fémcstillaggal ékesített kicsi mellét.

Bukdácsló diák volt, s az érettségén is elhasalt; nem tudott mihez fogni, feleségül vett hát egy csinos lányt, mert ő maga gazdag volt.

Párizsban éltek, ahogyan vagyonos polgárok szoktak élni; éltek az ő külön világukban, s nem találkoztak soha a nagyvilággal – büszkék voltak, hogy ismernek egy képviselőt, akiből még miniszter is lehet; két barátjuk minisztériumi osztályvezető volt.

De az a vágy, mely Sacrement úr szívébe már oly fiatalon beköltözött, nem hagyta el soha többé; és állandóan szenvedett amiatt, hogy semmi joga redingot kabátján egy kis színes szalaggal büszkélkedni.

Ha a körúton rendjelet viselő férfiakkal találkozott, ez a látvány szíven ütötte. Lopva nézte őket, kétségbeesett irigységgel. Néha – hosszú, dologtalan délutánokon – számolni kezdte a rendjelesek.

Ilyesféle ötletei támadtak:

– Nézzük csak, hányat is találok belőlük a Madeleine-től a Drouot utcáig.

Lassan lépkedett, szemlét tartva a férfiruhák felett: gyakorlott szeme már messziről felismerte a kicsi, vörös pontot. Amikor sétája véget ért, mindig meglepte a szám. „Nyolc tiszt és tizenhét lovag. Ilyen sokan vannak? Ostobaság így dobálni a rendeleteket! Vajon visszafelé ugyanennyivel találkozom?”

És lassan megindult – elkedvetlenedett, ha a sok siető járókelő zavarta megfigyeléseit, s esetleg valakit kihagyott.

Tudta, melyik negyedben akad a legtöbb. Különösen a Palais-Royal környékén hemzsegetek. Az Opera sugárút távolról sem ért annyit, mint a Paix utca; a körút jobb oldala kedveltebb volt, mint a bal.

Úgy látszott: egy-egy kávéházat, bizonyos színházakat előszeretettel látogattak. Ahányszor Sacrement úr észrevette, hogy a járda közepén fehér hajú öregurak álldogálnak és akadályozzák a közlekedést – máris tudta: a becsületrend tisztjei!

És legszívesebben megemelte volna előttük a kalapját.

A tiszték – ezt gyakran megállapította – egészen más-ként viselkednek, mint az egyszerű lovagok. Más a fejtar-tásuk. Rögtön érezni, hogy hivatalosan nagyobb megbecsülés, súlyosabb tekintély részesei.

De megtörtént az is, hogy Sacrement urat elkapta a düh: az indulat minden rendjel ellen; szocialista gyűlöletet érzett.

Ha ilyenkor hazaért, felizgatva a sok rendjeltől, akár egy szegény, éhező ember, akinek útjába nagy csemegekereskedések kerültek – odahaza erőteljes hangon felkiáltott:

– Mikor buktatják meg végre ezt a piszok kormányt!?

Felesége csodálkozva kérdezte:

– Hát beléd mi ütött?

– Mi? Csak az, hogy felháborít az igazságtalanság. Bármerre nézek: mindenütt igazságtalanság! Ó, mennyire igazuk volt a kommünároknak!

Estefelé azonban ismét kísértelt: elindult, hogy megtekintse a rendeleteket árusító kereskedéseket. Figyelmesen nézegette a különböző alakú és más-más színű jelvényeket. Arra vágyott, hogy mindegyik meglegyen neki – és valamilyen nyilvános ünnepségen bevonuljon egy zsúfolt, hatalmas terembe, bámuló néptömeg előtt, egy menet élén haladva; melle csak úgy szikrázik, a rendjelcsatok pontosan követik bordái ívét, összenyomható cilindere a hóna alatt, és ő méltóságosan megy-megy előre, világít, akár egy csillag, s körülötte elragadtatott suttogás, morajló tisztelet.

Ó, jaj, semmilyen jogcíme nem volt egyik rendjelre sem!

Eltűnődött. „Hát a becsületrendet nehezen kaphatja meg, aki nem foglalkozik közügyekkel. De hátha megpróbálnám, hogy az Akadémia kitüntetését szerezzem meg...”

Csakhogy nem tudta, hogyan kezdjen hozzá! Elmondta a feleségének – az elképedt.

– Akadémiai kitüntetést akarsz? Ugyan miért kapnád? Ő felfortyant.

– Nem érted, hogy miről beszélek? Éppen azon gondolkodom, mit kellene tennem. Néha igazán buta vagy!

Az asszony elmosolyodott.

– Valóban... igazad van. De mégsem tudom!

Sacrement úrnak most eszébe jutott valami.

– Hátha beszélnél Rosselinnel, a képviselővel. Ő kitűnő tanácsokat adhatna nekem. Megértheted, hogy én nem merem szóba hozni előtte ezt a kérdést. Elég kényes, elég nehéz ügy... De ha te mondod: könnyedén, természetesen mondhatod.